SPECJALNY OSRODEK
SZKOLNO-WYCHOWAWCZY
w HAJNÓWCE
17-200 Hajnówka, ul. 3 Maja 27
tel. 85 679 69 60
NIP 6030074845, REG. 200710965

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W HAJNÓWCE

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Rok szkolny 2026/2027

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SOSW W HAJNÓWCE

I. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce jest placówką publiczną przeznaczoną dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, z autyzmem oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w wieku od 7 do 25 r.ż., które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Internat.

II. Ośrodek realizuje cele i zadania z uwzględnieniem optymalnych warunków rozwoju ucznia zasad bezpieczeństwa, zasad promocji i ochrony zdrowia oraz z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć pedagogiki specjalnej, poprzez:

a) zapewnienie uczniom prawa do kształcenia się, wychowania i opieki odpowiedniej do wieku oraz osiągniętego rozwoju,
b) opracowywanie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych,
c) udzielanie uczniom pomocy i organizowanie specjalistycznej opieki pedagogicznej, psychologicznej, rewalidacyjnej i resocjalizacyjnej,
d) zespoloną działalność nauczycieli, wychowawców, pedagogów, psychologów, pracowników służby zdrowia oraz personelu administracyjno-obsługowego,
e) współodpowiedzialność całego personelu Ośrodka w realizacji celów nauczania i wychowania,
f) stałe wzbogacanie bazy materialnej w sprzęt i nowoczesne środki dydaktyczne,
g) umożliwianie uczniom realizacji poczucia tożsamości narodowej i religijnej,
h) organizowanie kół zainteresowań (SKS, zajęcia artystyczne, Koło Przyjaciół Montessori, zajęcia na basenie, chór),
i) współpracę ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym,
j) stałą współpracę z rodzicami polegającą na organizowaniu spotkań celem omówienia problemów związanych z wychowaniem i nauczaniem, udziale rodziców w pracach rady rodziców, w pracach na rzecz szkoły,
k) dbanie o spójność oddziaływań (szkoła, dom, internat).

III. Działania prowadzone w Ośrodku nastawione są na:

1. Tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia uczniowi komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, nawiązania pozytywnego kontaktu emocjonalnego nauczyciela z uczniem.
2. Tworzenie sytuacji wychowawczych umożliwiających doświadczanie relacji społecznych, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wzmacnianie pozytywnych przeżyć związanych z pełnionymi rolami.

3. Uczenie zasad współżycia społecznego (zachowania prospołeczne, poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka, uprzejmość i życzliwość, elementy wolontariatu).
4. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, uczenie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.
5. Uczenie umiejętności kierowania swoim postępowaniem, rozwijanie umiejętności dokonywania wyboru i budzenie poczucia odpowiedzialności za własne decyzje, uczenie obowiązkowości i kształtowanie niezależności uczuciowej.
6. Tworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu otoczenia, w którym przebywa uczeń, instytucji i obiektów, z których będzie w przyszłości korzystał.
7. Umożliwianie uczniowi udziału w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury, uczenie przy tym wyrażania swoich przeżyć i emocji.
8. Przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju.
9. Umożliwianie poznawania środowiska przyrodniczego, budzenie zainteresowania i szacunku dla otaczającej przyrody i wychowanie do życia w harmonii z przyrodą.

IV. Program wychowawczo-profilaktyczny SOSW w Hajnówce jest zgodny z podstawą programową, spójny z programami nauczania, Statutem, obowiązującymi aktami prawnymi. Został opracowany w oparciu diagnozę potrzeby i zasoby uczniów, nauczycieli, rodziców. Realizacja zadań określonych w programie następuje w oparciu o kalendarz świąt i uroczystości obchodzonych w SOSW w Hajnówce. Kalendarz uroczystości, wydarzeń jest opisany w załączniku do programu.

V. Wartości uznane przez nauczycieli, wychowawców, rodziców i uczniów za najważniejsze w procesie wychowawczym:

1. Bezpieczeństwo
2. Samodzielność – Niezależność
3. Komunikacja
4. Rozwój
5. Odpowiedzialność
6. Uczciwość
7. Przyjaźń
8. Praca
9. Rodzina – Dobro – Miłość
10. Tradycja
11. Sprawiedliwość
12. Tolerancja
13. Patriotyzm

VI. W wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały określone następujące obszary wymagające wsparcia wśród wychowanków SOSW w Hajnówce:

a) samodzielność,

b) współdziałanie w grupie,
c) nawiązywanie prawidłowych interakcji społecznych,
d) rozwijanie postawy społeczno-etycznej wychowanków,
e) komunikowanie się,
f) respektowanie norm społecznych w miejscach publicznych oraz najbliższym otoczeniu,
g) integracja z grupą rówieśniczą,
h) autoregulacja, radzenie sobie w trudnych sytuacjach,
i) umiejętność samoorganizacji i spędzania czasu wolnego,
j) kształtowanie nawyków higieniczno-zdrowotnych,

VII. Diagnoza obszarów problemowych.

1. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące:

a) czynniki ryzyka: mała umiejętność odróżniania tego co właściwe od tego, co szkodzi wynikająca z niepełnosprawności intelektualnej, łatwowierność, duża podatność na wpływ grupy rówieśniczej, dysfunkcja rodziny, błędy wychowawcze rodziców, używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zachowania agresywne, niekontrolowanie złości, brak umiejętności krytycznej oceny sytuacji i siebie w danej sytuacji,

b) czynniki chroniące: duży autorytet nauczycieli, pozytywne wzorce dostarczane przez znaczących dorosłych, przynależność do pozytywnej grupy, współpraca z rodziną, poszanowanie wartości, praktyki religijne, zainteresowanie nauką szkolną, kołami zainteresowań, udziałem w konkursach, uzyskanie nagrody, uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych, zaangażowanie w życie społeczności, dostęp do kultury, możliwość korzystania z rekreacji w środowisku lokalnym, mała szkoła, przyjazne relacje z kolegami, koleżankami, dobra atmosfera szkoły, wzmacnianie pozytywnych zachowań,

2. Do oceny zagrożeń nauczyciele w Ośrodku stosują następujące narzędzia diagnostyczne: ankiety, rozmowy indywidualne, wywiady, obserwacje, analizy osiągnięć szkolnych, analizy dokumentacji z uczestnictwa w realizowanych programach profilaktycznych w szkole i poza nią, analizy dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji profilaktyczno-wychowawczych.

VIII. Profilaktyka jest działaniem skierowane na eliminowanie lub redukcję czynników ryzyka jak również wzmacnianie czynników chroniących.

IX. Profil absolwenta Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.

Absolwent Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego:

a) jest samodzielny na miarę swoich możliwości, umie prosić o pomoc,
b) jest uczciwy: mówi prawdę, postępuje zgodnie z zasadami społecznymi i etycznymi, dobry uczciwy obywatel,
c) jest wiarygodny: dotrzymuje słowa, godny zaufania, rzetelny, otwarty na innych ludzi
d) jest odpowiedzialny: potrafi ponosić konsekwencje swoich działań, wywiązuje się z powierzonych zadań, obowiązków, sumienny, zdyscyplinowany
e) jest wytrwały: pracuje systematycznie, dąży do celu, cierpliwy,
f) ma poczucie własnej wartości: akceptuje siebie, zna swoje mocne i słabe strony, pewny siebie, zna swoje możliwości i umiejętności
g) ma szacunek dla innych ludzi: wyrozumiały, szanuje innych, akceptuje poglądy inne niż swoje,
h) podejmuje inicjatywy: organizator, pomysłowy, otwarty na nowości,
i) jest kreatywny: pomysłowy, twórczy, szuka nowych dróg,
j) jest przedsiębiorczy: inicjator, zaradny,
k) posiada kulturę osobistą: stosuje zwroty grzecznościowe, wypowiada się grzecznie i kulturalnie, zachowuje się zgodnie z zasadami savoir-vivre,
l) umie pracować zespołowo: komunikatywny, gotowy do negocjacji i kompromisu, potrafi współpracować, rozumie pojęcie pracy i potrzebę pracy, wymagań i korzyści z niej płynące,
m) jest ciekawy świata: rozwija swoje zainteresowania, otwarty na nowości i wiedzę, dociekliwy,
n) uczestniczy w życiu kulturalnym: interesuje się kulturą i sztuką, bierze udział w życiu społecznym, solidarny, wrażliwy na otaczające piękno;

X. Cele ogólne programu:

1. Rozwijanie autonomii i poczucia godności ucznia.
2. Budowanie tożsamości ucznia.
3. Budowanie rzeczywistego obrazu ucznia w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron.
4. Wdrażanie ucznia/wychowanka do jak najbardziej samodzielnego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie adekwatnie do indywidualnego poziomu sprawności i umiejętności.
5. Wdrażanie ucznia do rozumienia i przestrzegania norm społecznych oraz postępowania zgodnie z obowiązującymi normami.
6. Wyposażenie ucznia, stosownie do jego możliwości, w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą mu na postrzeganie siebie jako niezależnej osoby decydującej o sobie, umożliwią porozumiewanie się z otoczeniem w najpełniejszy sposób, umożliwią zdobycie maksymalnej samodzielności w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz przygotują do uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi członkami danej zbiorowości, zgodnie z

ogólnie przyjętymi normami współżycia zachowując prawo do swojej indywidualności.

7. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i budowania relacji z innymi osobami odpowiednio do pełnionych ról społecznych; kształtowanie umiejętności współżycia i współpracy oraz komunikowania się na zasadach otwartości, partnerstwa i wzajemności; zapewnienie uczniom dostępu do różnych źródeł informacji i opanowanie umiejętności korzystania z nich. Stymulowanie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego przez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnej.
8. Wyrabianie umiejętności organizowania czasu wolnego, wskazywanie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu, umożliwiających uczestnictwo w kulturze, dbanie o własne zdrowie oraz czerpanie radości z życia.
9. Wdrażanie zasad bezpieczeństwa i bezpiecznego wypoczynku.
10. Wyrabianie i utrwalanie nawyków higieniczno-zdrowotnych, prawidłowego żywienia.
11. Kształtowanie zdolności do ochrony przed różnymi zagrożeniami zdrowotnymi (używanie alkoholu, palenie papierosów, zdrowe odżywianie, profilaktyka przemocy);
12. Kształtowanie kluczowych kompetencji zawodowych ucznia/ wychowanka
13. Kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu.
14. Rozwijanie umiejętności dbania o siebie i innych.
15. Przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych wyborów życiowych.

XI. Cele szczegółowe programu:

1. Uczeń/wychowanek przygotowuje się do pełnienia ról społecznych oraz doświadcza relacji społecznych w określonych sytuacjach wychowawczych.
2. Uczeń/wychowanek kształtuje rzeczywisty obraz siebie w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron.
3. Uczeń/wychowanek rozumie i postępuje zgodnie z zasadami współżycia społecznego, szanuje drugiego człowieka, jest uprzejmy i życzliwy.
4. Uczeń/wychowanek poznaje umiejętności życiowe przydatne w codziennym funkcjonowaniu.
5. Uczeń/wychowanek potrafi komunikować się z otoczeniem w sposób umożliwiający mu zaspokojenie potrzeb, werbalnie lub pozawerbalnie potrafi wyrazić swoje emocje, oczekiwania, potrzeby, preferencje.
6. Uczeń/wychowanek kieruje swoim postępowaniem, umie dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje.
7. Uczeń/wychowanek buduje relacje z rówieśnikami oraz ludźmi z najbliższego otoczenia, ma poczucie przynależności do grupy i funkcjonuje w niej na miarę swoich możliwości.
8. Uczeń/wychowanek poznaje otoczenie, instytucje i obiekty, z których będzie w przyszłości korzystał.

9. Uczeń/wychowanek bierze udział w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury.
10. Uczeń/wychowanek zna tradycje i obyczaje lokalne, narodowe.
11. Uczeń/wychowanek poznaje środowisko przyrodnicze, szanuje przyrodę.
12. Uczeń/wychowanek dba o własne zdrowie, zdrowo się odżywia, dba o higienę osobistą.
13. Uczeń/wychowanek zna i przestrzega zasad bezpieczeństwa.
14. Uczeń/wychowanek zna zasady higieny cyfrowej, przestrzega szkolnych zasad dotyczących korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych oraz podejmuje krytyczną analizę treści internetowych.
15. Uczeń/wychowanek wie, że istnieją różne zagrożenia występujące w najbliższym otoczeniu oraz przedstawia sposoby radzenia sobie w trudnych, niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstawaniu.
16. Uczeń/wychowanek kształtuje kompetencje zawodowe na miarę swoich możliwości i predyspozycji.

XII. Zadania i sposoby realizacji celów:

L.p.	Cel	Wartości	Zadania	Sposoby realizacji
1.	Uczeń/wychowanek przygotowuje się do pełnienia ról społecznych oraz doświadcza relacji społecznych w określonych sytuacjach wychowawczych. (sfera społeczna)	Relacje społeczne, role społeczne, komunikacja, rodzina, przyjaźń,	Wzmacnianie prawidłowych relacji z rodziną i budowanie odporności społecznej; Wzmacnianie prawidłowych relacji z rówieśnikami, postaw prospołecznych i odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych; Tworzenie sytuacji, organizowanie wyjść i spotkań umożliwiających wdrażanie do pełnienia ról społecznych: rodzica, syna, córki, koleżanki/kolegi, pracownika/pracodawcy.	- realizowanie tematów lekcji: Członkowie rodziny-rodzice, rodzeństwo, dziadkowie, - organizowanie spotkań okolicznościowych, np. Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Rodziny, - prowadzenie pogadanek, rozmów z rodzicami, - prowadzenie rozmowy na temat rodziny i relacji między członkami rodziny, - przydzielanie ról, np. dyżury, przynoszenie obiadów, - opiekowanie się podczas przerw, wycieczek, pod nadzorem nauczyciela, uczniami, którzy tego potrzebują, np. zawiązywanie butów itp. - wyjścia do urzędów, sklepów, muzeów, HDK - przygotowywanie do zawodu: gotowanie, sprzątanie, prasowanie, szycie, pielenie, sadzenie ziół, kwiatów, pranie, - prowadzenie imprez szkolnych, konferansjerka - organizowanie imprez szkolnych, klasowych, celebrowanie urodzin, obchodzenie świąt kalendarzowych typu Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Chłopaka, - organizowanie dyskotek szkolnych, wspólnych wyjazdów do kina, rajdów, - zwracanie uwagi na umiejętność współpracy w grupie,
2.	Uczeń/wychowanek kształtuje rzeczywisty obraz siebie w oparciu o pozytywne poczucie	Poczucie wartości, realizm, szacunek, akceptacja,	Budowanie zaangażowania uczniów, poczucia sprawczości, samodzielności i	- nauka rozpoznawania własnych mocnych i słabych stron, zalet i wad, - zwracanie uwagi na tolerancję i akceptację wobec innych,

	własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron. (sfera emocjonalna)	odwaga	aktywności poznawczej; wzmacnianie dobrostanu i odporności psychicznej.	- uczenie się, jak słuchać osób, które mają inny punkt widzenia, - tworzenie sytuacji, w których każda z osób ma prawo do wypowiedzenia się w danej sprawie, - recytacja wierszy, udział w uroczystościach szkolnych, - test predyspozycji zawodowych,
3.	Uczeń/wychowanek rozumie i postępuje zgodnie z zasadami współżycia społecznego, szanuje drugiego człowieka, jest uprzejmy i życzliwy. (sfera społeczna, duchowa)	Szacunek, uprzejmość, kontrola własnych zachowań, relacje społeczne Kultywowanie pamięci o historii i tradycjach narodowych	Rozpoznawanie podstawowych wartości i właściwa ich hierarchizacja. Kształtowanie postaw opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości, ukierunkowanym na poczucie godności własnej i drugiego człowieka. Tworzenie właściwych relacji z ludźmi w klasie i w szkole	- wyjaśnianie pojęć- szacunek, tolerancja, agresja, kultura osobista - realizacja zagadnień na zajęciach z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem, - używanie zwrotów grzecznościowych - wzmacnianie pożądanych zachowań, - poznanie praw i obowiązków ucznia z Konwencji praw dziecka, Statutu Ośrodka, - pomaganie mniej sprawnym uczniom, młodszym uczniom, - uczestniczenie w konkursach szkolnych, - organizowanie wyjazdów, wycieczek, ognisk dla uczniów, - ustalanie, podpisywanie i przestrzeganie regulaminów wycieczek, - opracowywanie gazetek tematycznych, - organizowanie spotkań z Policją na temat odpowiedzialności karnej za popełnione czyny zabronione, - udział w Treningu Umiejętności Społecznych i zajęciach socjoterapeutycznych, - podpisywanie kontraktów behawioralnych z uczniami, - czynne uczestnictwo w imprezach szkolnych, klasowych i środowiskowych, - przestrzeganie kontraktu klasowego, - składanie życzeń solenizantom,

			Propagowanie i przestrzeganie norm etycznych, przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i wzmacnianie postaw obywatelskich oraz prospołecznych. Propagowanie postaw patriotycznych.	- wspólne planowanie imprez i uroczystości klasowych. - informowanie o prawach i obowiązkach ucznia - uczestnictwo w akademiach związanych ze świętami okolicznościowymi, - zapoznanie uczniów z regulaminem klasowym, szkolnym, internatu, - sprzątanie grobów, - zapoznanie z kryteriami, trybem i zasadami oceniania zachowania uczniów zawartymi w wewnątrzszkolnym systemie oceniania (WSO) - organizowanie pomocy koleżeńskiej wśród rówieśników - wdrażanie do praktyki szkolnej zasad dobrego zachowania i kulturalnego odnoszenia się do siebie, eliminowanie wulgaryzmów i dewastacji mienia szkolnego, - dbałość o dobrą frekwencję szkolną; - celebracja świąt państwowych; - odwiedzanie miejsc o znaczeniu historycznym.
4.	Uczeń/wychowanek poznaje umiejętności życiowe przydatne w codziennym funkcjonowaniu. (sfera społeczna, psychiczna)	Komunikacja, asertywność, przynależność, dokonywanie wyboru, odpowiedzialność, obowiązkowość	Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i interpersonalnych, w tym bezpiecznej komunikacji cyfrowej.	- udział w Treningu Umiejętności Społecznych: komunikacja werbalna, niewerbalna, aktywne słuchanie, wyrażanie uczuć: dawanie i przyjmowanie opinii zwrotnej, umiejętności asertywne. - udział w zajęciach socjoterapeutycznych, - prowadzenie rozmów na godzinie wychowawczej, - uczenie incydentalne, modelowanie (w życiu codziennym),

			Rozwijanie umiejętności decydowania i krytycznego myślenia, rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz krytycznej analizy treści internetowych Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w życiu i zarządzania sobą, w tym higieny cyfrowej, aktywności off-line i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Uczeń/wychowanek komunikuje się z otoczeniem werbalnie, pozawerbalnie (potrafi wyrazić swoje emocje, oczekiwania, potrzeby, preferencje)	- modyfikowanie zachowania w celu panowania nad własnymi negatywnymi emocjami, szukanie odpowiedniego sposobu odreagowywania, bez wyrządzania krzywdy innym. - rozpoznawanie sytuacji konfliktowych, szukanie sposobów na pokojowe rozstrzygnięcia konfliktu. - uczenie się sposobu bronienia swojego stanowiska spokojnie i bez obwiniania innych. - uczenie się, jak słuchać osób, które mają inny punkt widzenia, - promowanie oglądania filmów niepromujących agresywne zachowania. - nauka podejmowania decyzji, - udział w Treningu Kontroli Złości. - wzmacnianie wiary w siebie, budowanie poczucia własnej wartości, - stawianie sobie celów do zrealizowania. - ocenianie własnych zachowań. - tworzenie sytuacji, w których każda z osób ma prawo do wypowiedzenia się w danej sprawie. - zwracanie uwagi na tolerancję i akceptację wobec innych. - tworzenie i korzystanie z albumów do komunikacji w czasie lekcji, w życiu codziennym (według potrzeb) - wykorzystanie programów Boardmaker, Symwriter, komunikatorów, aplikacji ułatwiających komunikację
5.	Uczeń/wychowanek kieruje swoim postępowaniem, umie	Odpowiedzialność.	Uczeń/wychowanek kieruje swoim postępowaniem, umie	- rozwijanie umiejętności przyswajania wiedzy i poszukiwania informacji.

	dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje. (sfera psychiczna, emocjonalna)	decyzyjność, niezależność, odwaga, samodzielność	dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje; rozwija poczucie sprawczości.	- kształtowanie takich cech jak: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, odpowiedzialność, stawianie sobie celów i ich osiąganie, aktywność, - wdrażanie do odpowiedzialności za zagospodarowanie i dekorację sali, systematyczna opieka nad kwiatami, pełnienia roli dyżurnego, - stwarzanie warunków dzieciom do uczestniczenia w katechezie, edukacji zdrowotnej, - udział w kołach zainteresowań: plastycznych, sportowych, artystycznych, - nauka organizowania czasu wolnego, - udział w konkursach i przeglądach recytatorskich, teatralnych zgodnie z kalendarzem wydarzeń,
6.	Uczeń/wychowanek buduje relacje z rówieśnikami oraz ludźmi z najbliższego otoczenia, ma poczucie przynależności do grupy i funkcjonuje w niej na miarę swoich możliwości. (sfera społeczna)	Przynależność do grupy, integracja, relacje społeczne, przyjaźń, koleżeństwo, mocne strony,	Integrowanie zespołu klasowego. Rozwijanie umiejętności współdziałania i pracy w grupie, rozwiązywania konfliktów i przeciwdziałania przemocy rówieśniczej. Rozwijanie umiejętności mówienia o sobie, określania cech własnej osobowości i dzielenie się sobą z innymi,	- inicjowanie tworzenia właściwych stosunków koleżeńskich. - praca metodą projektu w grupie, - osiąganie wspólnych celów, - wyrażanie szacunku dla wkładu (udziału innych), - ocenianie własnych zdolności i własnego wkładu dla grupy, - prowadzenie rozmowy na temat tego, co lubię, moje hobby, marzenia, poznanie własnych mocnych i słabych stron, określania swojego charakteru i właściwych cech osobowości,
7.	Uczeń/wychowanek poznaje otoczenie, instytucje i obiekty, z których będzie w	aktywność, przynależność do grupy lokalnej,	Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w społeczności lokalnej, obywatelskiej i	- realizacja zajęć z zakresu zasad bezpieczeństwa na drodze- bezpieczna droga do szkoły- zasady poruszania się po ulicach

	przyszłości korzystał. Zna tradycje i obyczaje lokalne, narodowe. (sfera duchowa, społeczna)	narodowej, bezpieczeństwo;	bezpiecznego uczestnictwa w życiu publicznym Poznanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych.	- operowanie czasem, nauka odczytywania godzin na zegarze, - posługiwanie się termometrem - uczestnictwo w konkursach, przeglądach, występach na szczeblu lokalnym, wojewódzkim i krajowym - dokonywanie i planowanie zakupów, - wyjścia do instytucji w mieście- Poczta, Urząd Miasta, Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna, przychodnia; załatwianie spraw osobistych w instytucjach - zapoznanie z symbolami narodowymi, - dostarczenie wiedzy na temat najważniejszych wydarzeń i najwybitniejszych postaci z dziejów Polski, Europy i świata, - kształtowanie postaw patriotycznych, - wyjścia do różnego rodzaju zakładów pracy, lokalnych fabryk i przedsiębiorstw - organizowanie uroczystości oraz udział w uroczystościach zgodnie z ustalonym kalendarzem na dany rok szkolny,
8.	Uczeń/wychowanek bierze udział w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury. (sfera duchowa, społeczna, psychiczna)	Przynależność do grupy, relacje społeczne, komunikacja, aktywność, kreatywność, samodzielność	Budzenie zainteresowań, odkrywanie zdolności. Przygotowanie uczniów do świadomego uczestnictwa w życiu publicznym Udział w konkursach, przeglądach oraz projektach interdyscyplinarnych Poznawanie swoich uzdolnień, udział w	- udział w imprezach okolicznościowych na terenie szkoły i poza nią, - udział w konkursach plastycznych, recytatorskich, - wypożyczanie książek z biblioteki szkolnej, - różnorodne formy pracy na zajęciach artystycznych, - organizowanie wycieczek do zakładów pracy, - poznanie zawodów wykonywanych przez rodziców i innych ludzi, - nauka gospodarowania budżetem domowym, - prowadzenie rozmów na temat dorosłego życia, - udział w konkursach, przeglądach zgodnie z kalendarzem imprez, - pomoc w organizowaniu przeglądów, olimpiad zgodnie z kalendarzem wydarzeń,

			kołach zainteresowań. Organizacja przeglądów, olimpiad.	
9.	Uczeń/wychowanek poznaje środowisko przyrodnicze, szanuje przyrodę. (sfera duchowa)	Szacunek do przyrody	Wiedza na temat budowy i funkcjonowania świata ożywionego i nieożywionego Kontakt ze zwierzętami, szacunek wobec zwierząt Umożliwienie poznania piękna najbliższej okolicy i innych regionów Polski oraz świata Kształtowanie nawyków związanych z ochroną przyrody.	- zapoznawanie uczniów z kalendarzem, omawianie zmienności pór roku, - oglądanie albumów, filmów przyrodniczych, - organizowanie wyjazdów, wycieczek, spacerów do miejsc wartych zobaczenia, poznania, - zajęcia dogoterapii, - udział w akcjach ekologicznych, obchodzenie Dnia Ziemi, sprzątanie świata - sortowanie śmieci, - utrzymywanie w czystości najbliższego otoczenia, - prowadzenie akcji zbiórki elektrośmieci, ubrań, - organizacja i udział w Ekoolimpiadzie, - udział w Akcji „Sprzątanie świata" - obchody Dnia Ziemi; - współpraca z BPN w Białowieży, - współpraca z Nadleśnictwem Hajnówka, - dbanie o zieleń wewnątrz i na zewnątrz SOSW,
10.	Uczeń/wychowanek dba o własne zdrowie, zdrowo się odżywia, dba o higienę osobistą. (sfera fizyczna)	Dbałość o zdrowie, intymność, samodzielność, odpowiedzialność	Kształtowanie nawyków higienicznych. Korzystanie z kuchni w Ośrodku, sali rehabilitacyjnej, Integracji Sensorycznej placu	- mycie rąk przed jedzeniem, po powrocie z podwórka, po zajęciach sportowych, po wyjściu z toalety, - codzienne mycie zębów, regularne elmeksowanie, - stawianie wymagań dotyczących higieny osobistej, zmiany obuwia, czystości w plecaku, - zwracanie uwagi na wycieranie nosa chusteczką, mycia zębów, obcinania paznokci, ubierania się adekwatnego do pogody, - uświadamianie o konieczności zdrowego odżywiania, - udział w programie Warzywa i owoce, mleko w szkole,

			zabaw. Rozbudzanie zainteresowania ucznia własnym zdrowiem i rozwojem, w tym zdrowiem psychicznym, aktywnością fizyczną i zasadami udzielania pierwszej pomocy. Kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz zachęcanie uczniów do codziennej aktywności fizycznej. Wyrabianie sprawności fizycznej i hartu.	- nauka przygotowywania prostych posiłków, - korzystanie z kuchni, parzenie herbaty, przestrzeganie zasad zachowania się przy stole, porządkowania kuchni po skończonym posiłku, - spotkania z pielęgniarką, pogadanki o higienie osobistej, - wprowadzanie zdrowych nawyków żywieniowych, - prezentowanie swoich pomysłów dotyczących zdrowego odżywiania się w formie plakatów, - przekazywania informacji z zakresu higieny osobistej, higieny jamy ustnej, korzystania z urządzeń sanitarnych, ubierania i rozbierania się, doboru stroju do pogody, estetyki ubioru, higieny pracy i narządów zmysłów, postawy ciała, - oglądnie filmów edukacyjnych w klasach, - tworzenie przestrzeni do wymiany poglądów na temat zdrowego odżywiania, aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu, - organizowanie i udział w dyskusjach na temat stosowania używek (kawy, napojów energetycznych, papierosów, narkotyków, alkoholu), - realizowanie programu wychowawczo-profilaktycznego w klasach, - udział w zajęciach wychowania fizycznego, Nordic Walking, zajęciach na basenie, SKS, w programie Aktywna szkoła, - wyjścia na spacery, - wykonywanie czynności higienicznych po zakończonych zajęciach, - realizacja programu profilaktycznego „Trzymaj formę", - udział w konkursach sportowych" badmintona, piłki nożnej, tenisa stołowego,

				- integracyjny turniej piłki nożnej, - udział w spartakiadzie osób z niepełnosprawnościami, integracyjnych grach i zabawach w wodzie, - korzystanie z zajęć w sali rehabilitacyjnej, Integracji Sensorycznej, placu zabaw, - treningi ogólnorozwojowe na terenie Ośrodka oraz korzystanie z okolicznych placów street workout i siłowni zewnętrznych
11.	Uczeń/wychowanek zna i przestrzega zasad bezpieczeństwa. Uczeń czuje się bezpieczny. (sfera fizyczna, psychiczna, społeczna)		Organizowanie wolnego czasu z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa. Przestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Spotkania z przedstawicielami Policji, Straży Pożarnej, ratownikami medycznymi, pielęgniarką. Przestrzeganie zasad zachowania bezpieczeństwa w nawiązywaniu kontaktów z nieznajomymi. Korzystanie z telefonów alarmowych. Cyberprzemoc, higiena cyfrowa i bezpieczne korzystanie z sieci	- wdrażanie zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym, podczas wyjść, wycieczek, - omawianie w czasie zajęć zasad bezpieczeństwa - nauka rozpoznawania znaków drogowych, nazywanie ich i klasyfikowanie, - zapoznanie uczniów z zasadami przechodzenia przez jezdnię, - prowadzenie zajęć z zakresu wychowania komunikacyjnego, - wyjścia do oddziału ratunkowego, do Straży Pożarnej - cykliczne spotkania w ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły", „Bezpieczne ferie", „Bezpieczne wakacje", „Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej", - zajęcia TUS- kontakt z nieznajomym poznanym w sieci, za pomocą portali: Facebook, Tik- tok, Instagram, stosowanie zasady ograniczonego zaufania, - obsługa kserokopiarki, laminatora, drukarki 3D, - doskonalenie umiejętności posługiwania się telefonami alarmowymi i wiarygodnego przekazywania informacji, - prowadzenie kampanii informacyjnych, w tym na temat szkodliwości zbyt długiego oglądania telewizji i

			Ochrona przed przemocą i profilaktyka uzależnień behawioralnych Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, wspieranie zdrowia psychicznego uczniów i udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych. Znajomość zagrożeń występujących w najbliższym otoczeniu oraz sposobów radzenia sobie w trudnych, niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstawaniu.	pracy przy komputerze, korzystania z telefonów komórkowych i zawierania znajomości przez Internet, - nauka umiejętnego wykorzystania narzędzi AI, - przekaz wiedzy na temat rozpowszechnienia używania i nadużywania substancji psychoaktywnych, konsekwencji ich używania, możliwości uzyskania pomocy podczas zebrań szkolnych, klasowych, spotkań indywidualnych, - tworzenie wspólnych plakatów, informacji dotyczących zdrowego odżywiania, aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, promowania zachowania bez przemocy.
			Dostosowanie funkcjonowania Ośrodka do obowiązujących zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych: w szkole podstawowej – z ustawowym zakazem	- wprowadzenie w życie ustawowego zakazu korzystania z telefonów podczas pobytu w szkole i podczas zajęć; - utrwalanie zasad korzystania z urządzeń w sytuacjach dozwolonych, w tym do celów edukacyjnych za zgodą nauczyciela, w sytuacji nagłej oraz z uwzględnieniem indywidualnych

			korzystania podczas pobytu w szkole i zajęć poza jej terenem, z wyjątkami przewidzianymi prawem; w pozostałych szkołach i w internacie – z zasadami określonymi w statucie Ośrodka;	potrzeb ucznia wynikających z niepełnosprawności, choroby lub innych szczególnych potrzeb.
12.	Uczeń/wychowanek kształtuje kompetencje zawodowe na miarę swoich możliwości i predyspozycji. (sfera społeczna, psychiczna)	Samodzielność, obowiązkowość, systematyczność, praca, odpowiedzialność, rozwój	Prowadzenie gospodarstwa domowego oraz rozwijanie samodzielności życiowej. Poznawanie miejsc pracy i możliwości dalszego kształcenia; świadome planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej. Prowadzenie działalności wytwórczej.	- nauka pisania CV, listu motywacyjnego. - kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy w aspekcie motywacji, kompetencji i wykonania, - uczenie wykonywania różnych prac zgodnie z preferencjami i predyspozycjami ucznia, - opanowanie podstawowych umiejętności i czynności pracy, - przygotowanie uczniów do prowadzenia gospodarstwa domowego, - rozumienie kwestii związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, - przygotowanie do podjęcia samodzielnej lub wspomaganej pracy na indywidualnie dopasowanym stanowisku na otwartym lub chronionym rynku pracy;

XIII. Osoby odpowiedzialne za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego.

Za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego odpowiedzialni są: wszyscy nauczyciele, wychowawcy, specjaliści (pedagog, logopeda, psycholog), rewalidatorzy we współpracy z rodzicami.

XIV. Ewaluacja programu.

1. Program wychowawczy ma charakter otwarty.
2. Zadania do niego mogą zgłosić nauczyciele, rodzice, uczniowie, organy samorządowe.
3. Program można ewaluować poprzez:
1) obserwację zachowań uczniów w różnych sytuacjach;
2) pisemną informację o zachowaniu ucznia po pierwszym i drugim półroczu;
3) rozmowy z rodzicami;
4) rozmowy z uczniami;
5) przeprowadzanie ankiet wśród uczniów;
6) przeprowadzanie ankiet wśród rodziców;
7) zbieranie informacji od innych nauczycieli;
4. Przykładowe wskaźniki ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego:
1) ilościowe:
a) frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych,
b) liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych (% ogółu uczniów),
c) ilość prac wykonanych przez uczniów,
d) liczba uczniów z problemami wychowawczymi,
e) liczba uczniów przystępujących do konkursów, liczba laureatów,
f) ilość wycieczek organizowanych przez szkołę, liczba rodziców zaangażowanych w pracę szkoły itp.
2) jakościowe:
a) aktywność uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
b) umiejętności, wiadomości, postawy uczniów,
c) samopoczucie uczniów w danej klasie, szkole,
d) przyczyny nieobecności uczniów na zajęciach,
e) postęp w zachowaniu i nauce,
f) współpraca ze środowiskiem lokalnym itp.